

Valsts aktīvu pārvaldība

Valsts aktīvu pārvaldības izvērtējums

Projekta iniciators ir Baltijas Korporatīvās Pārvaldības institūts

- Baltijas Korporatīvās Pārvaldības institūts (BKPI) ir bezpeļņas nevalstiskā organizācija ar spēcīgu reģiona politisko un ekonomisko līderu līdzdalību ar mērķi uzlabot korporatīvo pārvaldību reģiona publiskajos un privātajos uzņēmumos
- BKPI misija ir ieviest Latvijas publiskajās un privātajās, kā arī valsts un pašvaldību uzņēmumos pasaules korporatīvās pārvaldības praksi un standartus

Projekta darba grupa:

Deloitte

Re&Solution
INTERNATIONAL PROPERTY ADVISERS

PRICEWATERHOUSECOOPERS PwC

KPMG

DnB NORD Banka

Prudentia
FINANSISTI

Swedbank

NASDAQ OMX

SEB ENSKILDA

EVLI

EKO INVESTORS

GILD
BANKERS

- ▶ Darba ziņojums tika sagatavots 3 mēnešu laikā (85 lapas)
- ▶ Uzņēmumi piedalījās projektā bez atalgojuma

Šodienas runātāji

Deloitte

Igors Rodins
Partneris

- Deloitte Baltijas valstu prakses nodokļu partneris, kā arī Deloitte Latvija vadošais partneris
- Strādā Deloitte no 1994. gada

KPMG

Evija Miezīte
Asociētā direktore

- KPMG Baltics asociētā direktore, Vadības konsultācijas
- Strādā KPMG kopš 2005. gada
- Bakalaura grāds Rīgas Ekonomikas Augstskolā

Swedbank

Mārtiņš Kazāks
Galvenais ekonomists

- Swedbank galvenais ekonomists, Stratēģiskas analīzes komisijas biedrs
- Par galveno ekonomistu Swedbank strādā no 2005. gada
- Kembridžas Universitātes diploms ekonomika, Londonas Universitātes maģistra un doktora grāds ekonomika

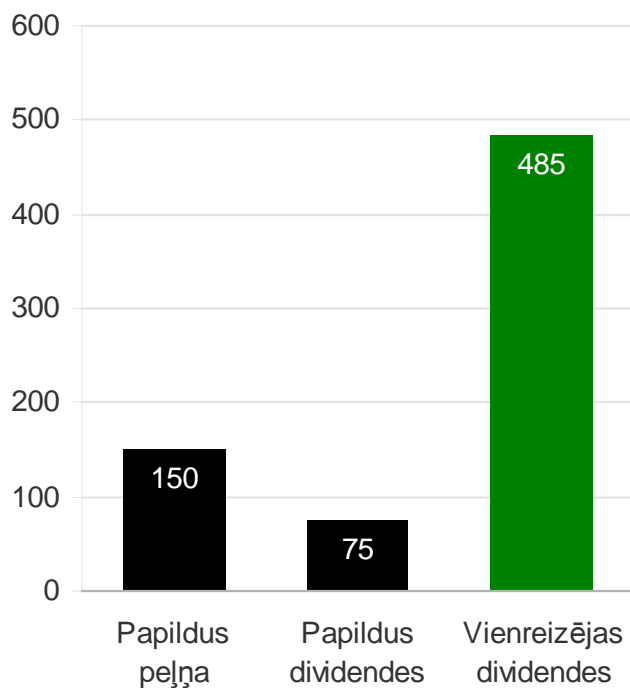
Kopsavilkums

Īpašumtiesības nes līdzī arī atbildību

- Projekta Transparency ietvaros tiek piedāvāts pirmais konsolidētais pārskats par valsts īpašumā esošajiem uzņēmumiem un to finansiālo stāvokli
- Šo gada pārskatu veido Baltic Institute of Corporate Governance sadarbībā ar Latvijas un Baltijas valstu finanšu ekspertiem
- Iniciatīvās mērķis ir norādīt saikni starp valsti un indivīdu, norādot, ka Latvijas valsts īpašums ir Latvijas iedzīvotāja īpašums un tā rūpīga un atbildīga apsaimniekošana ir valdības tiešs pienākums
- Pārskata mērķis ir nodrošināt to, ka visa svarīgākā informācija par valsts īpašumā esošajiem uzņēmumiem, to finansiālo stāvokli un korporatīvās pārvaldības principiem, ir pieejama publiski katram interesentam
- Tālākie projekta mērķi ir saistīti ar apkopotās informācijas izvērtēšanu un efektīvu visu valsts uzņēmumu pārvaldības nodrošināšanu. Uzlabota pārvaldība valsts uzņēmumiem potenciāli palielinātu to vērtību un palīdzētu uzsvērt pārredzamas un uzlabotas korporatīvas pārvaldības nozīmi uzņēmējdarbības vides attīstībā
- Šis pārskats pretstata un novērtē finansiālo stāvokli valsts uzņēmumos salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kas darbojas identiskos sektoros citos tirgos
- Ierosināts šādu pārskatu veidot katru gadu un tam būtu jābūt brīvi pieejams katram Latvijas iedzīvotājam
- Šajā ziņojumā informācija tika iegūta no tādiem avotiem kā uzņēmumu finanšu pārskati, Ekonomikas ministrija, Latvija Centrālās statistikas pārvalde un cita publiski pieejama informācija

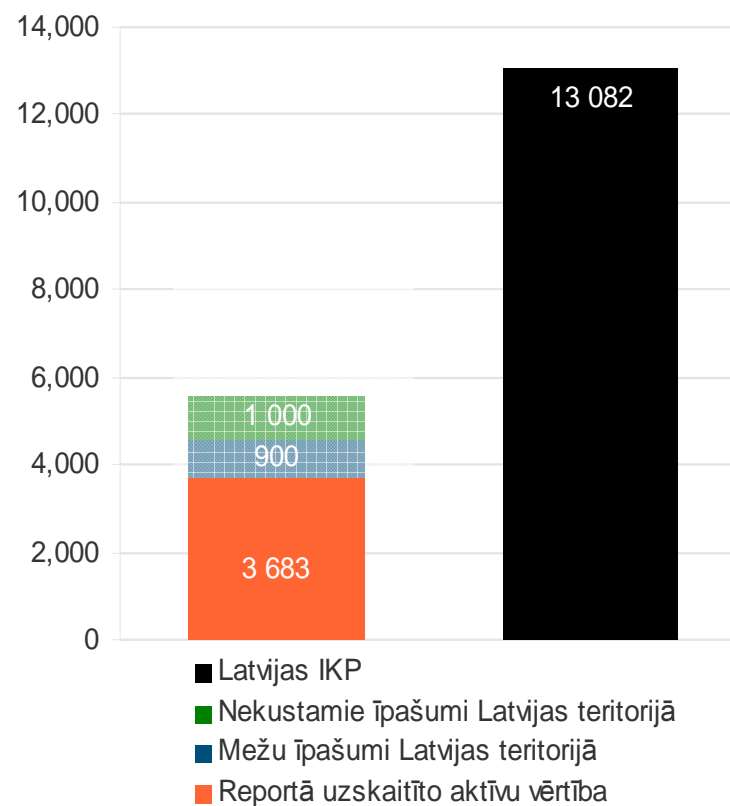
Valsts aktīvu nozīme ekonomikā

miljonos, LVL

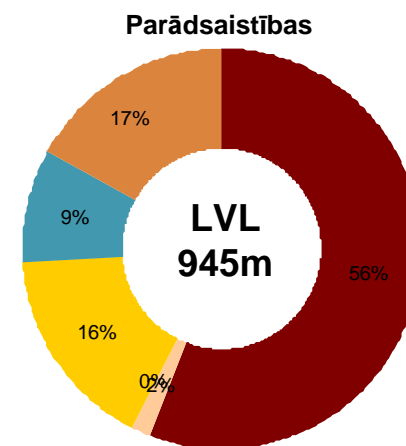
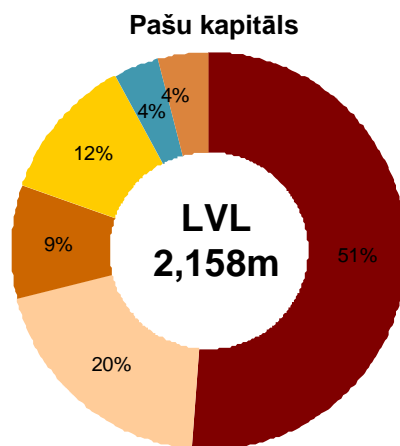
► 18% no 2009. gada IKP

miljonos, LVL

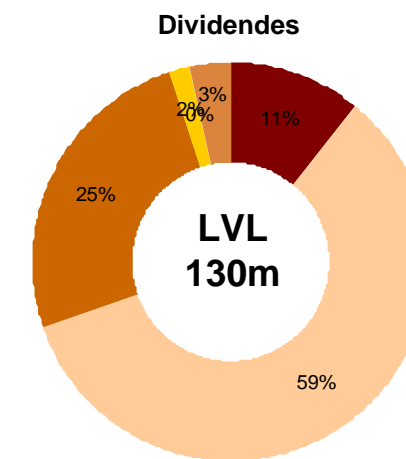
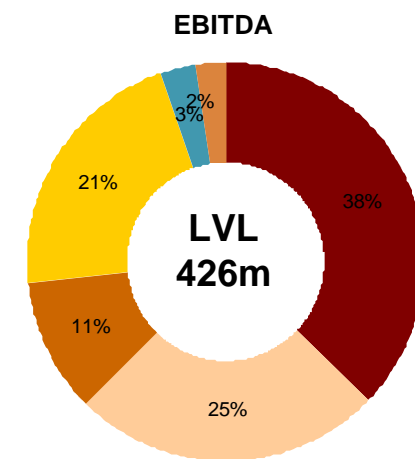
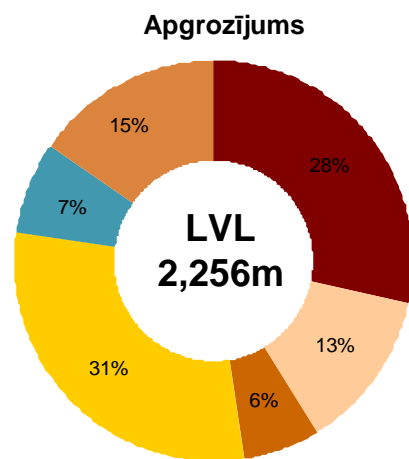
► Valstij piederošo aktīvu vērtība uz vienu iedzīvotāju - 1,646 LVL

Kas valstij pieder?

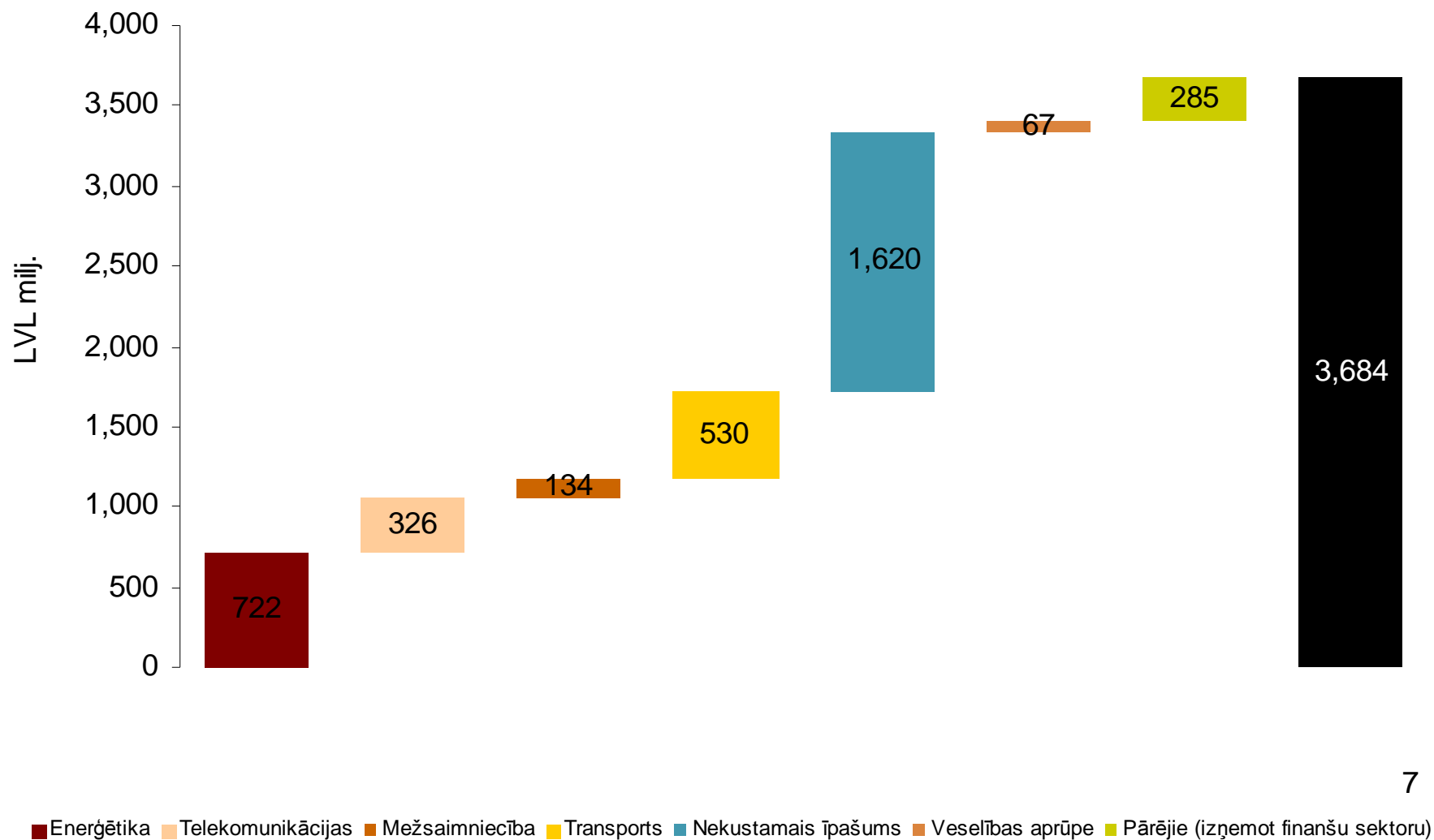
140 uzņēmumi

52,000 darbinieki

■ Enerģētika
 ■ Telekomunikācijas
 ■ Mežsaimniecība
 ■ Transports
 ■ Veselības aprūpe
 ■ Pārējie (izņemot finanšu sektoru)

Cik tas viss ir vērts?

Latvijas uzņēmumu salīdzinājums

Īpašumtiesības nes līdzī arī atbildību

Būtiskākie rādītāji (vidējie), %	Telekomunikāciju sektors		Enerģētikas sektors		Transporta sektors	
	Latvijā	Eiropā	Latvijā	Eiropā	Latvijā	Eiropā
Pašu kapitāla atdeve* (ROE)	9.80%	21.40%	2,2%	6,2%	8,6%	7,6%
Aktīvu atdeve (ROA)	8.3*%	8.20%	1,2%	16,3%	2,9%	3,1%
EBITDA un Apgrozījuma attiecība	36.80%	32.90%	28,9%	28,5%	13,6%	21,1%
Peļņas un Apgrozījuma attiecība	13.1*%	11.00%	3,9%	15,6%	2,7%	5,6%
Pašu kapitāla un Aktīvu attiecība	83.60%	46.40%	69,7%	40,6%	34,5%	38,0%

Eiropas līmeņa rezultāti!

Lielas vienreizējas dividendes

Būtiski lielāks apgrozījums un peļņa

Lielāka peļņa

Pārējie sektori

Papildus ikgadējā peļņa LVL 150 m

* Tiek lietots normalizēts neto ienākumu līmenis

Rekomendācijas

1

Koordinēta rīcība

- Valsts uzņēmumu un aktīvu pārraudzība pašlaik ir sadalīta starp virkni organizāciju un atbildīgajām amatpersonām
- Šāda situācija rada apstākļus, kuros viegli var veidoties konfliktsituācijas
- Vienota atskaite ir pirmais solis šajā virzienā

2

Profesionāla pārvaldība

- Izstrādāt katram valsts aktīvam pārvaldības politiku, veidot centralizējot kompāniju pārvaldi
- Uzņēmumu valdēm izvirzīt konkrētus mērķus (finansiālus, stratēģiskus vai sociālus), mērķu sasniegšanas kontroles procesus noteikt līdzīgus kā privātā sektora kompānijās
- Pārvaldē un kontrolē būtu jāiesaista nozares profesionāļi, kuru atalgojums būtu saistīts ar kompāniju darbības rādītājiem
- Valsts darbiniekiem, kas strādā ar uzņēmumu pārvaldi, rast iespēju pilnveidot izglītību un zināšanas

3

Izvērtēt valsts līdzdalību uzņēmējdarbībā

- Būtu nepieciešams pārvērtēt gan politiskos dokumentus, kas reglamentē valsts līdzdalību biznesā, gan arī esošo aktīvu bāzi
- Valsts pašlaik ir īpašnieks virknē uzņēmumu, kas konkurē brīvā tirgū ar privātiem uzņēmumiem
 - Tirgus darbojas un pakalpojumu var saņemt no privātajiem piegādātājiem
- Virkne īpašumtiesību netiek lietderīgi izmantotas
 - Pat neturot kontrolpaketi, valsts var ietekmēt uzņēmuma darbību kā mazākumakcionārs
 - Būtu nepieciešams izvērtēt mazākuma pozīcijas un lietderību šādu pozīciju saglabāšanai ilgtermiņā

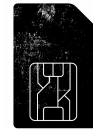
4

Informācijas pieejamība

- Šis ziņojums ir viens no soļiem, lai veicinātu informācijas caurspīdību un piedāvātu formu apskatam par valsts kompāniju darbību ik gadu
- Nākotnē šī ziņojuma sastādīšanai ir ieteicams izveidot procedūru ikgada datu savākšanai, analīzei un publicēšanai
- Valsts institūcijām būtu jāstandartizē datu savākšanas metodoloģija, lai vienkāršotu datu apkopošanas darbus
- Pie nākošā ziņojuma sastādīšanas būtu ieteicams veikt detalizētāku analīzi un novērtējumu par valsts īpašumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, iekļaujot aktīvus arī ārpus Rīgas

Pielikumi

Valsts aktīvu pārskats pa sektoriem

Telekomunikācijas

Pārskats

- Lattelecom tirgū joprojām dominē, un tam pieder viena no lielākajām tirgus daļām, kāda ir fiksētā tīkla vēsturiskajiem operatoriem jebkur citur Eiropas Savienībā
- Lattelecom ir arī lielākais interneta pakalpojumu sniedzējs valstī, kas, paātrinot FTTH (fiber-to-the-home) tīkla izvēršanu, nosaka jaunus standartus arī konkurentiem - daudziem maziem interneta pakalpojumu sniedzējiem
- Latvijas mobilo sakaru tirgū ir ļoti augsts konkurences līmenis – valstī darbojas trīs mobilo sakaru operatori, un tie pašlaik arvien vairāk izvērs konkurenci mobilā interneta tirgū. Latvijas valstij pieder lielākā mobilo sakaru operatora, Latvijas Mobilais Telefons (LMT), akcijas
- Tehnoloģijas pārmaiņas, tirgus konsolidācijas tendences un telekomunikāciju pakalpojumu konverģence palielina nozares operatoru konkurenci, samazinot uzņēmumu rentabilitāti un atklājot ar to saistītos riskus. Ilgtermiņā tas liek apšaubīt valsts īpašumtiesību pievilcīgumu un jēgu vietējos telekomunikāciju uzņēmumos

Novērtējums un dividendu potenciāls

- Vidējais EV/EBITDA novērtējuma rādītājs telekomunikāciju nozares uzņēmumiem ir 5,9x, tādējādi valsts kapitāla daļas vērtība ir LVL 326,2 miljoni
- Pēdējos gados Latvijas fiksētā un mobilā tīkla operatoriem dividendu izmaksas rādītāji ir bijuši ārkārtīgi augsti salīdzinājumā ar salīdzināmiem uzņēmumiem. Šādus izmaksas rādītājus uzņēmumi nebūs spējīgi nodrošināt ilgtermiņā, tamdēļ ir sagaidāms dividendu samazinājums
- Neskatoties uz to, ka ikgadējo dividendu potenciāls ir krietni ierobežots, valstij ir iespējas saņemt vienreizējas dividendes LVL 183 miljonu vērtībā, ja Lattelecom, LMT un LVRTC uzņēmumi palielinātu aizņemtā kapitāla īpatsvaru līdz salīdzināmo uzņēmumu rādītājiem, kā arī LVRTC dividendēs izmaksātu īstermiņa depozītus

Valsts īpašums telekomunikāciju nozarē 2009. gadā

Uzņēmums	Darbības joma	Neto apgrozījums, LVL miljoni	Darbinieku skaits	Valsts īpatsvars
Latvijas Mobilais Telefons	Lielākais mobilo sakaru operators Latvijā.	146,2	516	39.73%
Lattelecom	Vēsturiskais fiksētā tīkla operators	139,9	2 576	51%
Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs	Radio un televīzijas programmu virszemes apraide	7,0	253	100%

Telekomunikācijas nozares galvenie finanšu rādītāji

Peļņas/zaudējumu pārskats, LVL miljoni	2007	2008	2009
Apgrozījums	348.5	349.2	293.1
EBITDA	128.4	137.3	107.9
Peļņa / Zaudējumi	117.0	105.3	53.9
Peļņa / Zaudējumi (normalizēts)	85.7	74.7	38.3
Bilance, LVL miljoni			
Nauda	21.1	9.0	8.3
Pašu kapitāls kopā	421.8	419.0	364.0
Ar procentiem apliktie aizņēmumi	0.0	1.2	16.3
Aktīvi kopā	487.5	482.6	435.7
Būtiskākie rādītāji (vidējie), %			
Pašu kapitāla atdeve (ROE)	20.6%	17.8%	9.8%
EBITDA* un Apgrozījuma attiecība	36.8%	39.3%	36.8%
Peļņas un Apgrozījuma attiecība	33.6%	30.1%	18.4%
Peļņas un Apgrozījuma attiecība (normalizēts)	24.6%	21.4%	13.1%
Pašu kapitāla un Aktīvu attiecība	0.9	0.9	0.8
Citi rādītāji			
Darbinieki	3 698	3 689	1 282 270
Dividendes, LVL miljoni	105.7	108.1	108.8

Mežsaimniecība

Pārskats

- Latvija ir viena no mežiem bagātākajām Eiropas valstīm – meži aizņem 49,9% no platības
- Valstij pieder 50% mežu, privātpašniekiem – 47%; atlikušie ir pašvaldību īpašumā
- Valstij piederošais Latvijas valsts meži (LVM) apsaimnieko un pārvalda 1,62 milj. ha meža zemes, tostarp. 1,4 milj. ha meža platību. Vairāk nekā 70% (1,13 milj. ha) apsaimniekoto zemes platību veido komerciāli izmantojamie mežu īpašumi

Novērtējums un dividenžu potenciāls

- Orientējoši valstij piederošo produktīvo mežu un LVM aktīvu kopējā vērtība varētu būt aptuveni LVL 855–1035 milj., turklāt valstij piederošie meži veido lielāko daļu vērtības – aptuveni LVL 800–985 milj.
- LVM uzskata, ka izmaiņas normatīvajos aktos, kas mežsaimniecības sektoram ļautu elastīgāk darboties un balstītos uz komerciāliem principiem, mežu vērtību varētu palielināt par aptuveni 15%, kas nominālajā izteiksmē būtu aptuveni LVL 120–150 milj.
- Ilgtermiņā uzņēmums varētu būtiski palielināt dividenžu ienesīgumu līdz pat 7–8% – gan efektīvizējot darbību, gan nosakot lielāku dividenžu izmaksas likmi. Taču īstermiņā un vidējā termiņā mežu infrastruktūras investīciju programma ierobežo uzņēmuma iespējas palielināt dividendes
 - Teorētiski valsts kā LVM īpašnieks, izmainot uzņēmuma kapitāla struktūru, varētu uzreiz gūt ieņēmumus. Aizņemto līdzekļu īpatsvara palielināšana dotu valstij iespēju saņemt vienreizējas dividendes, kas varētu svārstīties starp LVL 210–420 milj. Taču tas nav tik vienkārši īstenojams: uzņēmumam nav iespēju lēti aizņemt lielas summas, jo tas nevar piedāvāt nodrošinājumu, tādēļ, ka valsts meži ir reģistrēti nevis uz uzņēmuma, bet gan uz Zemkopības ministrijas vārda

Valsts īpašums mežsaimniecības sektora uzņēmumos 2009. gadā

Uzņēmums	Darbības joma	Neto apgrozījums, milj. LVL	Darbinieku skaits	Valsts īpašuma īpatsvars
AS Latvijas valsts meži	Mežsaimniecība	135,3	1055	100%

Mežsaimniecības nozares galvenie finanšu rādītāji

Peļņas/zaudējumu pārskats, LVL miljoni	2007	2008	2009
Apgrozījums	162.3	148.0	136.6
Neto citi ieņēmumi	0.9	0.3	0.1
Nolietojums un amortizācija	5.1	7.3	10.5
EBITDA	110.4	63.3	46.2
EBIT	105.3	56.0	35.6
Peļņa / Zaudējumi	92.7	52.3	33.2
Bilance, LVL miljoni			
Nauda	86.9	50.3	27.8
Pašu kapitāls kopā	164.8	184.8	171.3
Ar procentiem apliktie aizņēmumi	-	-	-
Aktīvi kopā	187.0	206.7	191.7
Būtiskākie rādītāji (vidējie), %			
EBITDA un Apgrozījuma attiecība	68.0%	42.8%	33.8%
Peļņas un Apgrozījuma attiecība	57.1%	35.3%	24.3%
Pašu kapitāla un Aktīvu attiecība	88.1%	89.4%	89.4%
Citi rādītāji			
Darbinieki	946	1,025	1,055
Dividendes, LVL miljoni	16.7	32.3	46.7

Transports

Pārskats

- Valstij ir nozīmīga loma transporta nozarē Latvijā
 - Autoceļu tīkla uzturēšana un attīstība (Latvijas Valsts ceļi, Latvijas autoceļu uzturētājs)
 - Dzelzceļa tīkla uzturēšana un dzelzceļa pārvadājumi (Latvijas dzelzceļš, Pasažieru vilciens)
 - Starptautiskā lidosta, gaisa satiksmes kontrole un aviopārvadājumi (Starptautiskā lidosta Rīga, Latvijas gaisa satiksme, AirBaltic)
- Neskatoties uz ekonomikas lejupslīdi, valstij piederošo transporta nozares uzņēmumu finanšu rādītāji 2009.gadā necieta
- Kopumā valstij piederošo transporta uzņēmumu finanšu rādītāji ir salīdzināmi ar Eiropas publiski kotēto uzņēmumu rādītājiem, tomēr Latvijas uzņēmumu peļņas maržas ir jūtami zemākas

Novērtējums un dividenžu potenciāls

- Transporta uzņēmumu valsts daļu vērtība ir aptuveni LVL 530m
- Uzlabojot peļņas rādītājus līdz salīdzināmo uzņēmumu līmenim, valsts transporta uzņēmumiem ir ievērojams dividenžu potenciāls
 - Ikgadējās dividendes LVL 25m+
 - Vienreizējā dividende LVL 200m+
- Darbības efektivitātes un peļņas rādītāju uzlabošana ir iespējama, veicot investīcijas uzņēmumu attīstībā, palielinot pārvaldes caurspīdīgumu, turpinot uzņēmumu restrukturizāciju utt.

Lielākie valsts īpašumi transporta nozares uzņēmumos 2009. gadā

Uzņēmums	Darbības joma	Neto apgrozījums, milj. LVL	Darbinieku skaits	Valsts īpašuma īpatsvars
Latvijas Dzelzceļš	Dzelzceļa pārvadājumi un infrastruktūra	284,83	12 215	44,24
Air Baltic Corporation	Pasažieru un kravas aviopārvadājumi	208,10	906	18,22
Pasažieru Vilciens	Iekšzemes pasažieru pārvadāšana pa dzelzceļu	47,68	1 069	4,48
Latvijas Pasts	Pasta pakalpojumi	44,19	5 811	6,12
Valsts Autoceļu Uzturētājs	Ceļu tīkla uzturēšana	41,96	1 729	7,60
Starptautiskā Lidosta Rīga	Lidmašīnu, pasažieru un kravu apkalpošana lidostas terminālī un lidlauka apkope	22,85	1 265	5,29
Latvijas Gaisa Satiksme	Aviācijas navigācijas pakalpojumi	14,19	334	4,67
Latvijas Vasts Ceļi	Valsts ceļu pārvaldīšana	7,40	338	0,50

Transporta nozares galvenie finanšu rādītāji

Peļņas/zaudējumu pārskats, LVL miljoni	2007	2008	2009
Apgrozījums	588,30	688,97	673,88
Neto citi ieņēmumi	12,65	5,92	-158,81
Nolietojums un amortizācija	25,67	45,26	60,72
EBITDA	78,06	40,57	91,39
EBIT	52,40	-4,69	30,67
Peļņa / Zaudējumi	21,21	-12,79	18,33
Bilance, LVL miljoni			
Nauda	50,67	42,44	36,99
Pašu kapitāls kopā	231,53	206,45	219,77
Ar procentiem apliktie aizņēmumi	86,31	153,38	153,81
Aktīvi kopā	533,55	633,93	636,81
Būtiskākie rādītāji (vidējie), %			
EBITDA un Apgrozījuma attiecība	13,3%	5,9%	13,6%
Peļņas un Apgrozījuma attiecība	3,6%	-1,9%	2,7%
Pašu kapitāla un Aktīvu attiecība	43,4%	32,6%	34,5%
Citi rādītāji			
Darbinieki	26 144	25 668	23 839
Dividendes, LVL miljoni	0,57	1,22	3,00

Citi uzņēmumi

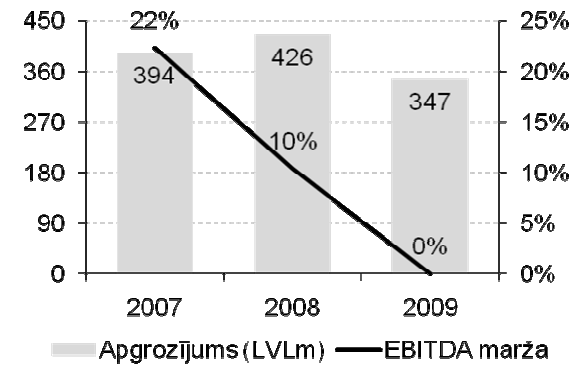
Pārskats

- Vairāk kā 40 valsts īpašumā esošo uzņēmumu neietilpst nevienā no iepriekš aprakstītajām sektoriem
- Citu uzņēmumu sektorā valsts visbūtiskāk ir pārstāvēta šādās nozarēs
 - Finanšu pakalpojumi (Citadele banka, Parex banka, Latvijas Hipotēku un zemes banka u.c.)
 - Kultūras un sporta centri (Latvijas Nacionālā opera, Latvijas Nacionālais teātris u.c.)
 - Transporta reģistrēšana, sertifikācija un apkope (Ceļu satiksmes drošības direkcija)
- Citu uzņēmumu sektora salīdzinoši vājie 2009.gada finanšu rezultāti galvenokārt ir izskaidrojami ar finanšu pakalpojumu nozares uzņēmumu zaudējumiem

Novērtējums un dividendu potenciāls

- Liela daļa šajā sektorā iekļauto uzņēmumu pilda arī sociālas funkcijas, attiecīgi finanšu rādītāji ne vienmēr ir labākais uzņēmumu darbības novērtējuma veids
 - Īpaši daudz sociālas novirzes uzņēmumu ir sporta un kultūras centru nozarē
 - Iespējams ir lietderīgi pārskatīt dažu uzņēmumu juridisko darbības formu

Citu uzņēmumu finanšu rādītāji

Nekustamais īpašums

Pārskats

- Valstij piederošo nekustamo īpašumu (ēkas un atsevišķas telpas, kas atrodas Rīgā) kopējā vērtība ir aptuveni 1.4 miljardi latu; kopējā platība ir vairāk nekā 3.8 milj.m²
 - 17% ēku un atsevišķu telpu (aptuveni 400 vienību) vērtība pārsniedz 1 miljonu latu
 - Atlikušos 83% (aptuveni 2 000 vienību) veido aktīvi, kuru vērtība nepārsniedz 1 miljonu latu
- Valstij piederošo neapbūvēto zemesgabalu Rīgā kopējā vērtība ir 215.9 miljoni latu (pēc kadastrālās vērtības)

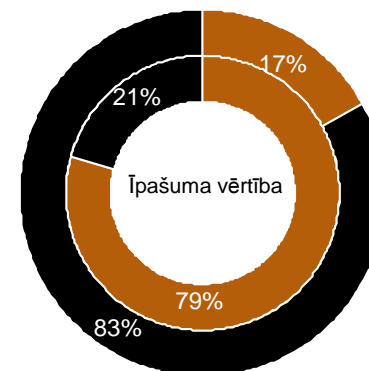
Ieteikumi nekustamo īpašumu finansiālās atdeves palielināšanai

- Centralizētas nekustamā īpašuma iegādes, pārvaldes un realizācijas institūcijas izveide un valstij piederošā nekustamā īpašuma inventarizācijas veikšana, klasificējot nekustamos īpašumus un definējot tiem konkrētus finansiālos mērķus
- Valsts nekustamā īpašuma iegādes, pārvaldīšanas un realizācijas politikas izstrāde ar mērķi optimizēt valstij piederošo īpašuma portfeli:
 - Samazinot īpašuma pārvaldīšanas izmaksas
 - Palielinot ienākumus (institūciju neizmantotās telpas izīrējot par tirgus cenām (vidējā bruto atdeve (īres ieņēmumi mīnus pārvaldīšanas izmaksas) no ienākumiem nesošiem nekustamajiem īpašumiem ir 10 – 14%))
 - Palielinot liekā īpašuma vērtību – jāizvērtē, cik daudz valstij pieder tādas zemes, kuru attīstīšanas potenciāls pilnībā netiek izmantots. Tās jāiznomā, jāpārdod vai ar pārvaldīšanu jāpalielina to vērtība (piemēram, ierīkojot maksas autostāvvietas)

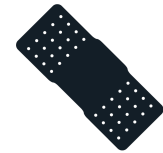
Valstij piederošais nekustamā īpašuma portfelis Rīgā

Ēkas, atsevišķas telpas un neapbūvēta zeme, vērtība kopā (miljardos LVL)	1,62
Ēkas, atsevišķas telpas un neapbūvēta zeme, īpašumu vērtība pārsniedz LVL 1 milj. (miljardos LVL)	1,28
Ēkas, atsevišķas telpas un neapbūvēta zeme (vienību skaits kopā)	2387
Ēkas, atsevišķas telpas un neapbūvēta zeme, īpašumu vērtība pārsniedz LVL 1 milj. (vienību skaits)	403
Ēkas, atsevišķas telpas un neapbūvēta zeme, platība kopā (miljonos m ²)	3,83
Ēkas un atsevišķas telpas, īpašumu vērtība pārsniedz LVL 1 milj., platība (miljonos m ²)	2,86
Neapbūvēta zeme, platība (miljonos m ²)	36,95

Valsts nekustamā īpašuma portfeļa struktūra

- Aktīvi, kas pārsniedz LVL 1 miljonu
- Aktīvi, kas nepārsniedz LVL 1 miljonu

Veselības aprūpe

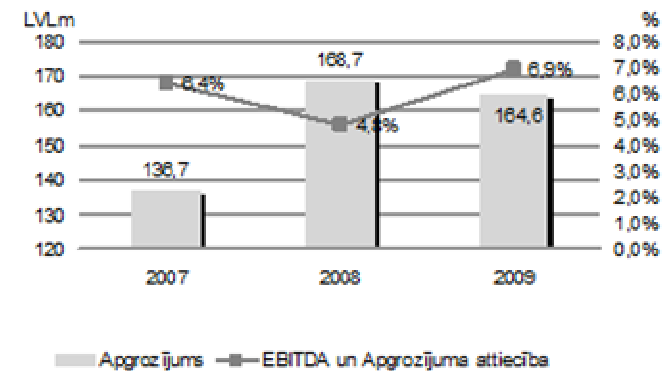
Pārskats

- Veselības aprūpes nozari Latvijā pamatā organizē un pārvalda valsts. Vairumam veselības aprūpes iestāžu īpašnieks ir valsts vai pašvaldības, taču juridiskā forma ir visai daudzveidīga un nav skaidru nosacījumu formas izvēlei.
- Triju lielāko valsts veselības aprūpes uzņēmumu neto apgrozījums veido 74,9% no nozares kopējā apgrozījuma
- Latvijas veselības aprūpes nozarē 2009. un 2010. gadā norisinājās būtiskas strukturālās reformas, uzsvāru no ārstēšanas slimnīcā pārnesot uz ambulatoro ārstēšanu
- 2009. gadā neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai tika izveidota centralizēta institūcija, kas pārņēma neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu sniegšanu.

Finanšu rādītāji

- Periodā no 2007. līdz 2009. gadam veselības aprūpes nozares valstij piederošo uzņēmumu apgrozījums svārstījies starp LVL 136,7 milj. un LVL 168,7 milj. Būtiskākie ietekmējošie faktori:
 - Valsts izdevumu samazināšana
 - pārmaiņas tarifu aprēķināšanas principos
 - apkalpoto pacientu skaits
 - strukturālās reformas
- 2009. gada sākumā valdība piešķīrusi garantijas aizdevumiem 11 slimnīcām par kopējo summu līdz LVL 153,5 milj., kas paredzēti esošo slimnīcu rekonstrukcijai un attīstīšanai.
- Pēdējo četru gadu laikā veselības aprūpes budžets Latvijā bija 3,5%–3,9% no IKP. Kaut arī 2009. gadā veselības aprūpes izdevumi procentos no IKP pieauguši, naudas izteiksmē veselības aprūpes budžets samazinājies par LVL 71 milj.

Veselības aprūpes sektora rentabilitāte

Veselības aprūpes sektora problēmas

- Lai gan slimnīcu un gultu skaits slimnīcās samazinājies, neizmantoto telpu uzturēšana joprojām ir ievērojams slogs budžetam.
- Neprecīza budžeta plānošana, jo kaut arī hospitalizāciju skaits samazinājies no 481 tūkst. 2007. gadā līdz 373 tūkst. 2009. gadā, plānotais finansējums stacionārai aprūpei ļauj apkalpot tikai 195 tūkstošus hospitalizāciju.
- Nepārskatāma tarifu aprēķināšanas kārtība. Esošā sistēma neveicina slimnīcu darbības efektivitātes paaugstināšanu
- Kontroles trūkums pār slimnīcu faktiskajiem izdevumiem, kaut arī slimnīcu finansējums tiek sadalīts atbilstoši slimnīcu sniegtajiem datiem
- Kopumā plānošanas un apmaksas sistēma ir ļoti sarežģīta, bet spēkā esošie normatīvie akti saprotami neizskaidro budžeta veidošanas, tarifu aprēķināšanas un izdevumu atmaksāšanas kārtību